

Maksujen yleiset perusteet

Keski-Pohjanmaan aluehallitus 25.11.2024
4311/00.02.00/2024

Valmistelija talousjohtaja Helinä Saarela

Hyvinvointialuelain 22 §:n mukaisesti aluevaltuusto päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvista palveluista perittävistä asiakasmaksuista. Asia on kuvattu vastaavalla tavalla Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen hallintosäännön 19 §:ssä, jossa määrätään aluevaltuustolle kuuluvat tehtävät ja toimivalta. Hallintosäännön 83 §:n mukaisesti aluehallitus päättää tarkemmin maksujen perusteista ja euromääristä. Aluehallitus voi siirtää maksuista päättämiseen liittyvää toimivaltaansa alaiselleen viranomaiselle.

Sosiaali- ja terveystalvelujen maksujen perusteet

Sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisestä annetun lain (612/2021) mukaisesti hyvinvointialueella on oikeus periä toiselta hyvinvointialueelta sen asukkaalle annetun palvelusta aiheutuneet kustannukset. Kustannuksilla tarkoitetaan toteutuneita kustannuksia, jotka ovat aiheutuneet palvelun antamisesta ja joista on vähennetty palvelusta kertyneet toimintatulot.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen suoriteperusteisen ja palvelun käyttöön perustuvan hinnastolaskutuksen maksujen perusteena on laskennallinen omakustannushinta sekä toteutuneet kustannukset.

Hyvinvointialueiden väliseen sopimukseen perustuvassa hinnoittelussa laskutusperiaatteena voidaan käyttää suoritekohtaisen omakustannushinnan sijasta myös muita laskentatapoja, esimerkiksi kapitaatioon perustuva hinnoittelu tai muu säädöspohjainen hinnoitteluperuste. Pääsääntöisesti aiheuttamisperiaate ja laskutus perustuvat kuitenkin asiakas- ja potilaskohtaiseen käyttöperusteeseen.

Pelastustoimen maksujen perusteet

Pelastustoimen maksujen perusteiden osalta sovelletaan pelastuslakia (379/2011), vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia (390/2005), valtioneuvoston asetusta vaarallisten kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin valvonnasta (685/2015) ja lakia pelastustoimen laitteista (10/2007).

Maksujen määräytymisperiaatteena on aiheutuneet tuotantokustannukset. Maksu peritään kaikissa pelastuslain 96 §:n

mukaisissa tapauksissa. Suoritteista, joiden hintaa ei ole erikseen lainsäädännössä määrätty, peritään maksu, joka on suoritteen tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Paloilmoittimen toistuvaksi erheelliseksi toiminnaksi katsotaan useampi kuin kaksi erheellistä paloilmoitusta edeltäneen 12 kuukauden aikana (ei kalenterivuosi). Erheellisistä paloiloituksista peritään pelastuslain 96 §:n mukaisesti maksu.

Pelastuslaitos perii kemikaalilainsäädännön mukaisten valvontatoimenpiteiden valvontamaksut.

Asiakas- ja potilasmaksujen perusteet

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992, muutoksineen) ja asetuksessa (912/1992, muutoksineen) säädetään sosiaali- ja terveystalouden palvelujen enimmäismaksuista. Hyvinvointialue voi päättää, että palvelusta ei peritä maksua tai maksu on pienempi kuin laissa on säädetty. Osa palveluista on lailla säädetty maksuttomaksi. Joidenkin palvelujen maksuja sääntelevät asiakasmaksulain yleisperiaatteet (asiakasmaksulaki 2 §), jolloin palvelusta perittävä maksu voi olla enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen asiakasmaksut on vuonna 2024 pääsääntöisesti peritty enimmäismääräisinä asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti. Hyvinvointialueen asiakasmaksut ovat vuositasolla noin 25 % ulkoisista tuotoista ja siten oleellinen osa hyvinvointialueen taloudellista kestävyyttä. Vuoden 2025 asiakas- ja potilasmaksuhinnaston valmistelun lähtökohtana on periä asiakas- ja potilasmaksut enimmäismääräisinä asiakasmaksulain ja -asetuksen mukaisesti. Poikkeuksena erikoissairaanhoidon käynti, jossa poliklinikkakäynnin sijasta voidaan periä perustellusta syystä hoitajakäyntimaksu sekä erikoissairaanhoidon päivystyksessä sairaanhoitajan vastaanotosta poliklinikkakäynnin sijasta, sairaanhoitajan käyntimaksu. Lisäksi erikoissairaanhoidon lausuntojen ja todistusten osalta käytetään laajuuteen perustuvaa hinnoittelua.

Sosiaali- ja terveystalouden palvelujen asiakasmaksulain 11 §:n mukaan sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu sekä terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määräytyvä maksu tulee jättää perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteutumista. Maksun alentamisen ja perimättä jättämisen on oltava ensisijaista toimeentulotuesta annetussa laissa tarkoitettuun toimeentulotukeen nähden. Vastaavilla perusteilla hyvinvointialue voi lain 11 §:n mukaisesti päättää, että voidaan jättää perimättä tai alentaa myös terveydenhuollon tasasuuruksia asiakasmaksuja. Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueella terveydenhuollon tasamaksuja ei alenneta asiakasmaksulain 11 §:n perusteella. Muutoksena aikaisempaan

vuoden 2025 asiakas- ja potilasmaksuhinnastoon esitetään tasasuuruisten asiakasmaksujen perimättä jättämisen takuueläkkeen saajilta, velkajärjestelyssä olevilta asiakkailta ja pitkäaikaisuuteen perustoimeentulotuen saajilta.

Viivästyskorko määräytyy korkolain 4 §:n 3 momentin mukaan.

Päätösesitys

Aluehallitus esittää, että aluevaltuusto päättää hyväksyä vuoden 2025 hinnastojen ja maksujen yleiset perusteet edellä kirjatun esityksen mukaisesti.

Päätös